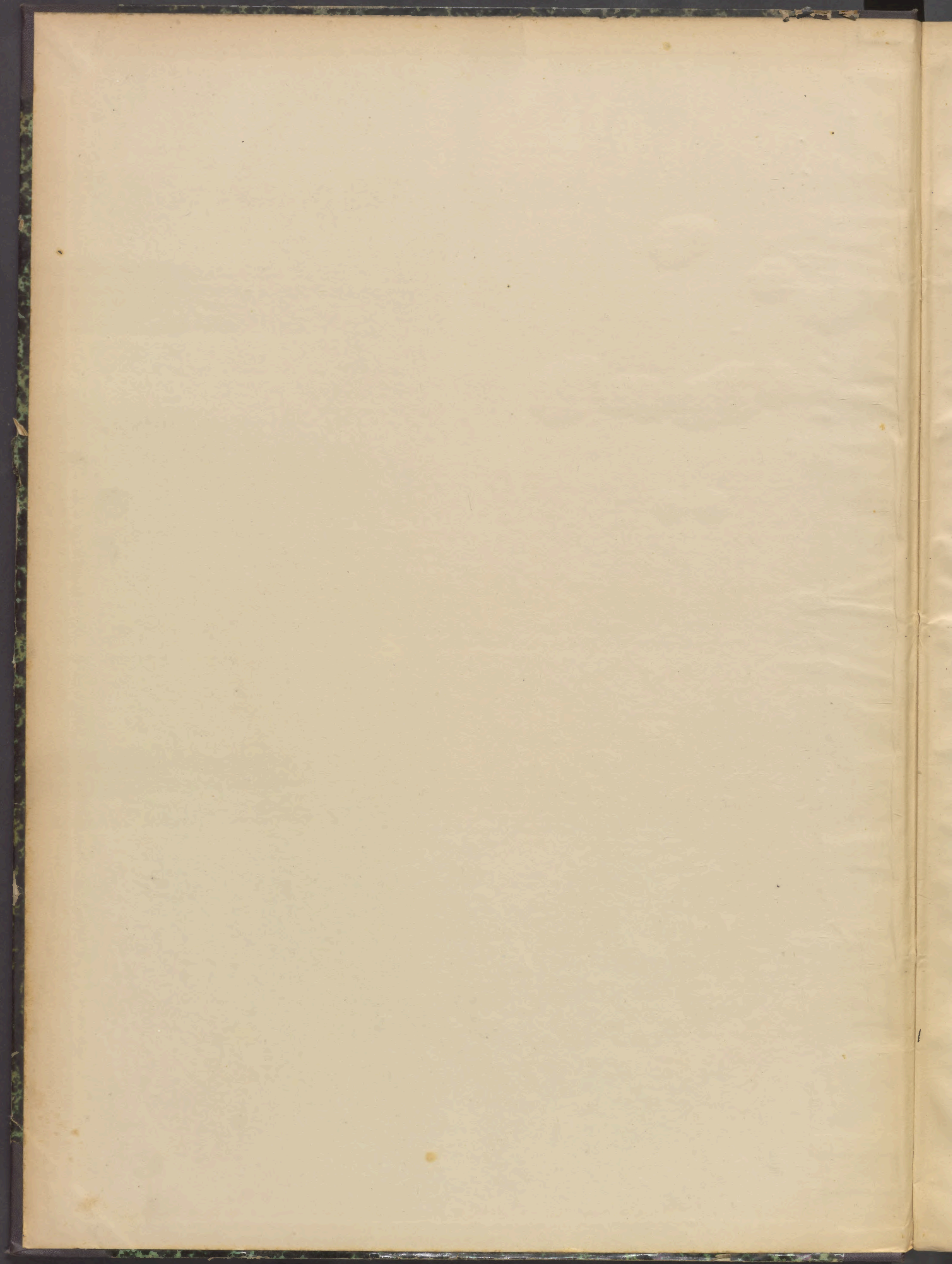
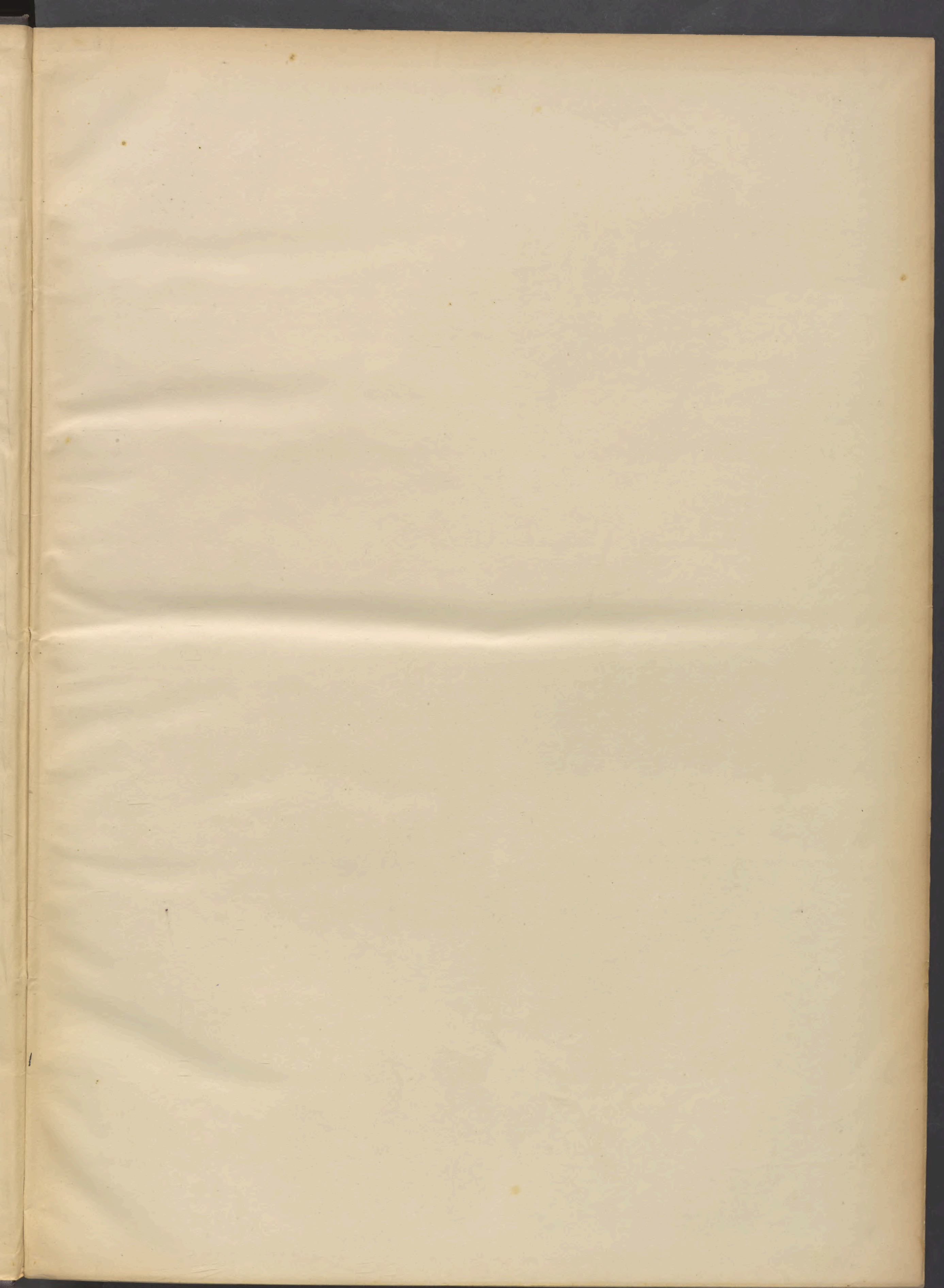
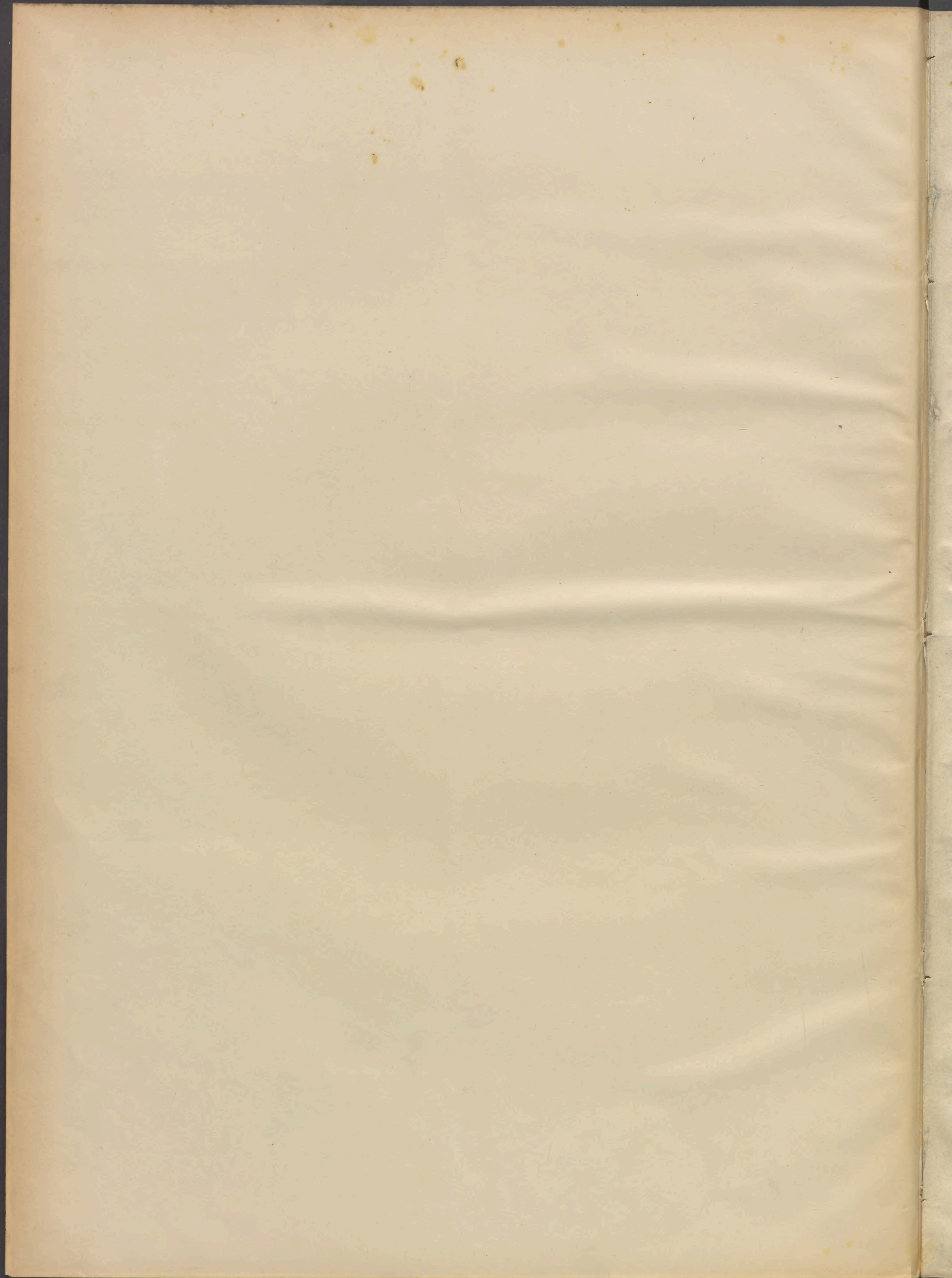

132

L. T. 2.

ազի արտրոպոթիւնն երբէք այն.

քան սրբազան տալու չէր զոր-
ծել, որքան այդ օրը, մարդկային բա-
րօրութեան համար Զինեալ Փրկչի ա-
րեւն երբեք այն կարմրութեամբ չէր
երեւցել եկեղեցու սեղանի վրայ և ա-
ղօթող բազմութեան աչքին, որքան
95 թուի դեկտ. 31-ին: Ինչ էր մտածում
աղօթող բազմութիւնը՝ չգիտեմ, բայց
տեսնում էի արտասուքի դառն շիւթեր,
որ գլորում էին նրանց աչքերից: Այն
բազմութիւն աչքերից, որոնք յառած էին
Խաչեալ Փրկչի փշապսակ դէմքին:
Ինչ էին խնդրում Խաչեալ Յիսու-
սից...

Սեղանի վրայ երեւց մի վարդապետ
և բանալով կարգաց ինչ-որ թուղթ:
Դա Իզմիրեանն էր. պատրիարքի շրջա-
բերականն էր: Երկուսով դիմում էր
այս հասարակութեան և խնդրում, որ
առաջիկայ նոր տարուայ համար լինե-
լէք ծախքերը յատկացնեն Խրքա-Հայ-
աստանի սպարոյս կողմնակիցներին:
Շրջաբերականի բովանդակութիւնը լաւ
չեմ յիշում, բայց միտքս է, որ եկեղե-
ցու բնակից յայտարարուած այդ երկու-
սով Ս. Իզմիրեանին յատուկ բուռն զգա-
ցունով դիմում, խոր ապաւորութիւն
գործեց: Անկի յովիչ էր պատարագից
յետոյ երգուած սրբապատգով աղօթքը.

«Սրբ. Աստուած հաքցն սիրոց,
«Որ անպակշռ ես նեղեցող»...

որին ծնկաշար մասնակցից ամբողջ բազ-
մութիւնը, գլուխը կրծքին հակած, արը-
տում ու արտասուքով:

2-րդ կարգի զբի առնել, թէ ինչպիսի-
սի ապաւորութեան տակ վերադարձայ
տուն...
Գրասեղանի վրայ գտայ ժապաւի-
նեալ մի փոքրիկ տետրակ. Դրանով
պատրիարքարանը յանձնարարում էր
ինձ ծանօթներին շրջանում նպաստ
ժողովել Խրքա-Հայաստանի հայ կարօ-
տակները օգտին:

Ամբողջ օրը սկսեցի ցուցակագրել
ծանօթ անուններ և այն, թէ որից
որքան կարող եմ խնդրել: Բայց վերջը
մի սե գիծ բաշխել զբանց վրայ, մտա-
ծելով որ ամեն հայ պարտական էր օգ-
նելու, հետևապէս ես էլ ամենքին կա-
րող էի դիմել:

Երեկոյան մութը տրեւումն պէս ա-
ռաջին անգամ մտայ պանդուխտների
սրճարանները (Վերջին կողորածի ժա-
մանակ նրանցից մեծ մասը սպանուե-
ցաւ, իսկ սրճարաններն ամբողջովին
կողորածացան): Պանդուխտ հայերը
շրջապատել էին ընդարձակ սրահի մէջ
տնկուած վառարանը և լուսում
էին հրատարակուած շրջաբերականի
մասին:

—Հոսա (իսկական անունն տունին)
էֆենդին եկաւ, ասացին նրանք և
Խրքա-Հայաստանցուն յատուկ անկեղծ
յարգանքով ոտքի ելան:

—Խաչի մը կառնէք, բարես առնե-
լով, հարցրեց մէկը:

Ես հրաժարուեցի, ասելով որ չտա-
պում եմ:

—Նարգիլ մը... Ծօ, Գիրքը, աղւոր
նարգիլ մը չիկ:

Ուղեցի դարձաւ հրաժարուել, բայց
չթողեցին:

—Տունէ տեղէ փեղջան եւր եղբ,
երկու տարու նամակներ կառնուեք...
ամեն բան լմացաւ, լմացաւ, էֆեն-
դիմ...

—2-րդ լմացաւ, բաւական է, ի՞նչ սիրտ,
քաջութիւն ունենաք դիմանալու, սիրտ
տուեցի ես:

Մի ծերունի գլուխը շարժեց և լռեց.
երեստատրդները նկարագրեցին իրենց
երկրի դրութիւնը ասացուած նամակ-
ների վրայ հիմնուելով, Իրաւ որ ստակա-
լի էր, բայց չէ որ հենց այդ ստակալի
վիճակը թիթեղացնելու համար էր հրա-
տարակուած շրջաբերականը: Մտնելով
սրճարան ես միտք ունէի տետրակին
առաջին տողերը զարգացել հաւանքու-
մների մնացորդներին նուիրատուութիւն-
ներով: Բայց ինչպէս յայտնէի. իմ աչ-
քիս առաջ և տեսնում էի մի կիսամերկ:

Ծանր աշխատանքից խոնջած, յուսահատ
մարդկանց մի խումբ, որոնց թէ օրուայ
վատաստակի և թէ կեանքի հետ լաւ ծա-
նօթ էի...

—Դուք այսօր եկեղեցի գնացել էիք,
հարցրի:

—Եկեղեցի չէ չեքթաք. հոնա մի-
նակ կընանք մեր ցաւերը լալ...

—Լսեցիք ու. պատրիարքի շրջաբերա-
կանը:

—Լսեցինք եւ, Աստուած էնար խառ-
տատ պալի. բաշխա պատրիարք եղ-
նէր, վիրջ խառտացնել զատ բանն
ալ չէր խորեւ մեկի խամ...

—Լաւ, քանի որ դուք յարգում էք
ս. Պատրիարքին և շրջաբերականին այն-
բան մօտիկ է ձեր սրտին, դուք էլ ձեր
կարողութեան չափ մի բան նուիրեցէք:

—Մեր աչքի, մեր գլխու վրայ, —ա-
սացին:

Ծերունիներից մէկը յանձն առաւ իւ-
րաքանչիւրից մի բան առնելով, ամ-
բողջ գումարն ինձ յանձնել: Ես կար-
ծում էի, որ նրանց նուիրաբերութիւնը
չաա չնչին պիտի լինէր, բայց որքան
զարմացայ, երբ մի քանի բաղէից յետոյ
ինձ բերին 5 ոսկի և մի քանի դահե-
կան:

Խեղճ սղորմիներէից իւրաքանչիւրը
1ր. 20 կ. ից. աւելի էր տուել:

Ահա անձնագրութիւնը...

Նոյն առաւելակցան առատաձեռնու-
թիւնը ցոյց տուին բոլոր պանդուխտ
հայերի սրճարաններում, որ ամենքն
էլ ճանաչում էին ինձ:

«Սրճարանից մինչև ապարանք... այս
երկու անունները միջև եղած տարբե-
րութիւնը համեմատ է նրանց ընա-
կիչների տարբերութեան. Առաջինը ժո-
ղովրդային դասակարգի ստորին, երկ-
րորդը ամենաբարձր աստիճանի վրայ
է կանգնած և մէկը ցածից նայում է
վեր, միւսը բարձրից դէպի վար... Եթէ
կարելի լինէր այնպիսի դրութիւն
ստեղծել, որ մարդիկ մի մակերևութի
վրայ կանգնած ուղիղ նայէին միմեանց,
չաա լաւ պիտի լինէր»:

Մի այսպիսի միտք յայտնեց սրճա-
րանի միջնասակ պանդուխտներից
մէկը, երբ յայտնեցի թէ պիտի գնամ
հռչակաւոր նուիրանի մօտ:

Այնուամենայնիւ գնացի, հարկ եղաւ
տասն բաղէից աւելի ապասել, մինչև
որ բաղի դուռը կըրանային: Նախ ծա-
ռան ստեղծական քննութիւն սկսեց,
թէ ո՞վ եմ, ո՞րտեղցի, ինչու եմ եկել,
ինչու ընտրել եմ գիշերը և ոչ ցերեկը,
և այլն: Պատասխաններս իւր վստա-
շաւք էֆենդին հաղորդելուց յետոյ, բա-
րեհաճեցին ինձ ներս ընդունել: Ընդու-
նարանը մի միջակ սենեակ էր: 2-րդ
կողմը երևում էր հրատարակեան շաշ-
տիկներ: Նուրբան էֆենդին էր, որ
չէր երևում: Փափակ բազկաթոռը թո-
ղած, ես նստել էի սովորական աթո-
ռի վրայ և տան անգամ հազայի,
մտածելով թերեւս մոռանաւ, որ ես
սպասում եմ:

Վերջապէս վստաշաւք քայքայով ներս
մտաւ նուրբանը և իւր հասակի ամբողջ
պարթեւութեամբ ու թրքական կեղծու-
թիւն արտայայտող դէմքով կանգնեց
առջևս:

Ով ինչիս նա գիտէր, գիտէր և ինչ
լինէի:

—Խօսելէք ունիք եղբ, կընաք խօ-
սիլ...

—Գուցէ չտապում էք, պարոն, խօսե-
լու ոչինչ չունիմ, եկայ յիշեցնելու, որ
հայ էք և պարտական օգնելու տառա-
պելաներին, ու նրա առաջև բաց արի
նուիրատուութեան տետրակը:

Երբէն պարոն ամականը, որ
սիրամարտ տուի նրան զի ու մ փ ա յ յ ի
տ էր ամականի տեղ, բաւական ծանր
եկաւ նրան, բայց զսպեց իրեն:

—Ես փարա մ'ալ չեմ տար...

Ուղիղ նայեցի երեսին: Ինչ տպաւո-
րութիւն գործեց նայուածքս—չգիտեմ,
սակայն նա պոչեցուն յատուկ ճարտա-
անութեամբ սկսեց համոզել ինձ, թէ
Իզմիրեանը դաւաճան է, թէ այդքան
արեւնը նրանցի պիտի պահանջուի, թէ
նա հրաժարելու...

—Իսկ այս հինգ հարիւր տարուայ

թաւաթեմ արեւնը ումից պահանջենք.
Ստանուի արեւնին ո՞վ է պատահաւա-
տաւ, հարցրի ես:

Նա սպիտակ ընչաքը ոլորեց:

—Այն ժամանակ հօ Իզմիրեան չկար,
աւելացրի:

—Փարա մ' ալ չեմ տար, չեղտեց:

—Այդ ձեռ կամքն է, պարոն, ասա-
ցի ես, դիտմամբ պարոնի վրայ չեղտե-
լով: Ու փոխարկը ծախելով գրպանս
դրի:

—Աղէկ մարդ կերեք. խորհուրդ կը-
տամ ձեզ թողնել այդ ժողովարարու-
թիւնը, կընաք վտանգի ենթարկել:

—Տեսարակը պաշտօնական կնիք է
կրում և պաշտօնապէս յայտարարուած
մի նպատակի համար է. անհոգ եղէք,
ձեր միտքը ես հասկանում եմ:

Պատրաստում էի դուրս գնալ, երբ
մի գաւաթ սուրճ բերին: Հրաժարուեցի
ընդունել և դուրս եկայ:

—Դուք ներս ամբողջ գոցեցէք, մարդ
ներս չի ուղղի, լսեցի նրա ձայնը դա-
նը մօտեցած պահուն, մի ձայն, որ
մտղանաւ, թունալից սրտից էր բղբում:

Վստափայլների թաղից ուղղակի ցած
իջայ, ի միջի այլոց մի քանի ծանօթ
տներ մտնելուց յետոյ, Բերայի մեծ փո-
ղոցում տհալուն բաղմութիւն կար: Սըր-
ճարանները, մանաւանդ Splendide ca-
fé-ն լիքն էր: Բոլորն էլ երթողացիներ
էին, իսկ հայեր—չաա քիչ և այն շին-
արվմի երեստատրդութիւնից, որոնց
համար իրենց անձնական բաւարանու-
թիւնից բացի չկայ ոչինչ սուրբ ու ի-
զակական բան: Եղանակը զարնա-
յին էր:

Անդիսական դեպքանտատանից անցնե-
լով մտայ Այնալը-չէմէ թաղը և ինքս
էլ չզրկուած թէ ինչու դիմեցի պատահած
մանրավաճառին հարցնելով:

—Այստեղ հայ տուն կայ...

Նա ցոյց տուեց ինձ մի դուռը: Բաղ-
լոցի: Անմիջապէս բաց արին և միջա-
հասակ մի մարդ դէմս ելաւ:

—Տան տէրը դուք էք:

—Այո, էֆենդի, մեմ կուղէիք:

—Հենց ձեզ, ասացի:

—Հրաժմեցէք. կովկասցի կերեք. բա-
րեբաղդ ենք, որ մեզ հարցնելու պա-
տիւր կընէք, հրաժմեցէք:

Նա ինձ առաջնորդեց մի սենեակ,
ուր տեղաւորուած էր իւր ամբողջ ըն-
տանիքը,—կընէ հեղահամայն ու քաղցր
դէմքով, աղջկը՝ 15—16 տարեկան,
գեղեցիկ ու աշխոյժ, որդին՝ 13—14
տարեկան համարձակ կախօս բայց խելօք
և երկու ուղիղ փոքրիկներ 8 և 10 տա-
րեկան: Նրանք բոլորն էին սեղանի
շուրջը, երևում էր, որ հենց նոր վեր-
ջացել էին ընթերցել, որովհետեւ սրճի
զատակները դեռ նրանց առջև էր:

Երկու փոքրիկները մի քիչ հեռու խաղում
էին, մէկը իւր փայտ ձիու, միւսը
իւր Բէրէկի հետ, որ երեւի նա էր
գնում:

Ամենքն էլ կարծես ուրախացան իմ
ներս մտնելովը, և առանց ճանաչելու
սովորուած եղաւ մտածելու, որ աղջիկ
ընտանիքի մէջ եմ: Հրաւիրեցին նստել,
օրիորդը սուճ բերեց, որ սիրով ընդու-
նեցի, տիկինը բերեց չոր մրգեր:

—Այս տարի քիչով բաւականանալը
պիտի, ժպտալով նկատեց տիկինը.—ս.
Պատրիարքը խնդրում է կաղանդի
ծախքերին յատկացունելը կարօտեալ
ներում...

—Ես ես ս. Պատրիարքի կողմից եմ
զայլու դիմելու ձեզ, որ օգնէք ձեռ յիշած
կարօտեալներին, որոնք այնքան ան-
հրաժեշտ պէտքեր ունեն:

—Ուրախութեամբ, վարեցրեց տան
հայրը և ասելով, որ ինքն էլ գաւառա-
ցի է, որ լաւ դիտէ գաւառացի հայերի
այժմեան վիճակը, որ իւր սիրտն այր-
ուած է, աւելացրեց:

—Ամեն տարի կաղանդի ծախք կը-
նեմ հինգ ոսկի, ես իմ կողմէն վճարեմ
եւ ամա կըկնակին. յուսամ թէ տիկինս
ալ իւր կողմէն բան մը կըտայ:

Այս խօսակցութեան միջոցին նուր-

բաւարակ եմ տեսնել արդէն սեղա-
նի վրայ էի դրել: Տան տէր իւր զբը-
պանեց դուրս հանեց թղթի մի կո-
լոր փաթեթ, իսկ տետրակի մէջ իւր
ձեռքով արձանագրեց:

«Պարոյր ձգմէճեան տան օսման հետ
նսկի»:

Ու աւելացրեց:

—Ձիս հարուստ չկարծէք, մեք է ս-
ն ա ֆ ենք, սակայն անդին բերաւոր
ընտանիքներ մեկ ու քաղցած կըտա-
նապին կոր... Ամենքն ալ ապաւոր են,
ընտանիք մը չկայ, որ մի կամ երկու
հոգի կորուսած չլլայ... Կըտարափիւմ
յիլ թէ կըգտնուի հայ մը, որ օգնու-
թեան չփութայ...

—Էֆենդի, փոքրիկ նուէր մ' ալ ես
պիտի ընեմ, ընդհատակով ամուսնու
խօսքը, կընէ իւր ձեռքն առաւ տետ-
րակն ու կանացի ձեռքով արձանագրեց
—«Սրաքսի ձգմէճեան—Երեք օսմ.
նսկի»:

Եւ տետրակը մեկնեց օրիորդի կողմը:
Տեսայ, որ երկուսի աչքերն էլ լը-
ցուած էին արտասուքով:

«Սրիւրջ Սրիւրոյժ ձգմէճեան մէկ օսմ.
նսկի», գրեց օրիորդը:

—Ես ալ դրամ ունիմ, հայր, ասմ ի-
րեն. թող տուէք, հայր, նոր կօշիկ չեմ
ուղիւ, էֆենդի, ասա պիտի:

Այս առաջը 13—14 տարեկան Սու-
րէն էր: Հայրը թող տուէց և նա իւր
ձեռքով արձանագրեց:

«Սուրէն ձգմէճեան—40 դահլեւան»:

—Էֆենդի, իմ փայտէ ձիւն ալ չէք
առնէք, մէջ մտաւ տան տարեկան Յու-
հանէսը, որին Օնիկ էին կոչում:

—Առէք մի Բէրէկի ալ, առաջ եկաւ
փոքրիկ Ննիկը և հիշատակային անմե-
ղութեամբ նայեց երեսին: Ինձ թուեց
թէ նրանց վշտացած կըլինէի, եթէ
մերժէի:

—Էֆենդին Բէրէկ չառնէր, ասակ
կառնէ կոր, նկատեց հայրը:

—Բայց ես ստակ չունիմ, հայր...

—Ուրեմն իմ փայտէ ձիւն ալ չպիտի
առնէ, հարցրեց Սնիկը:

—Ո՛ր, միմայն ստակ կառնէ:

Ներկա փոքրիկներն իրենց խաղակի-
ներն առնելով, քաղցեցան հեռու, բայց
զարգացելն առաջուայ նման սրախ ու
անհոգ խաղալ:

Որքան տխուր էին այդ անմեղ հո-
գիները:

Եւ ինչ աղին ընտանիք. բայց Թուր-
քիս հայոց ազգային գործերը վարել
են ու վարում են նուրբանների նման
ապականուած անձնաւորութիւններ, շա-
հազորելով Պարոյր ձգմէճեանների աղ-
նակութիւնը, առատաձեռնութիւնը և անձ-
նուիրութիւնը...

Քաղցր տպաւորութեան տակ դուրս
գալով այդ ընտանիքից, կարծով գնացի
Գէտիկ-փաշայ, կաղանդը միակ բարե-
կամիս տան անցնելու: Իսկ միւս օրը
ժողոված դրամները Ս. Իզմիրեանին
յանձնելով պատմեցի թէ նուրբանի
վարմունքը և թէ Պարոյրի տան մէջ
գտած ընդունելութիւնը:

—Նուրբաններն ինձ կըտուհասուեց-
նեն, իսկ Պարոյրներն ներշնչած հաւատքն
ու յոյսը աւելի մեծ է, Եղբ. Պարոյր-
ներով կապել, բայց նուրբաններով կը
քանդուի...:

Այսպէս խօսեց Պատրիարքը:

Եւ միթէ սխալ էր իւր հայացքը:

Mars

Թ Ր Բ Ա Վ Ն Գ Ո Ր Ծ Ե Ր

Դուպաների համաձայնութիւնը: «Daily
News»-ի Գ. Պոլի թղթակիցը հաղոր-
դում է, որ մեծ պետութիւնների բո-
լոր դեպքանները այժմ համաձայնել են
արեւելեան խնդրի նկատմամբ գործա-
դուելու: Գործուելութեան եղանակի
մասին: Իրերի վտանգաւոր դրութեան
պատճառով առաջուայ բոլոր տարաձա-
նութիւնները վերացել են:

Մօտաւոր ապագայի ներկիւր: Պարիզից
«Նով. Վր.»-ին հեռագրում են.—«Petit
Journal»-ը թէ հաւանութիւն է տա-
լիս ասորի վրայ հաղթել կանխնոգ հի-
ւանդ Դրանը: Օգնութիւն ցոյց տալու
համար Փրանսիայի և Ռուսիայի միասին

գործը դրած ջանքերին, բայց բոլորովին
անմտութիւն է համարում Թիւրքիայի ա-
պագային հաւատալը: Ներկայումս Թիւրք
կարծեցեալ անգործութիւնը կարող է մո-
լորեցնել միայն նրանց, որոնք անօթ չեն
Թիւրքիայի իրերի իսկական դրութեա-
նը: Իրականութիւնը ամենամօտ ապա-
գայում ամենավատ և մտայն ապանելը:
Ներկիւր էլ կանցնի: Թիւրքական կայսրու-
թեան վերջնական անկման ժամա-
նակամիջոցն երկարացնելու համար
անհրաժեշտ է ուժեղացնել պատե-
րապական նաւատորմը, բայց այդ
միջոցն էլ չի օգնել, եթէ թուրքաց
կառավարութիւնը համարձակ կըրպով
չի ընթանալ այն ռեֆորմների ճանա-
պարհով, որոնք պէտք է մտցուին ան-
յապաղաւ:

Ստիպողական միջոցներ: Պ. Նիկիթովի
գործունէութեան մասին ստացուած վեր-
ջին անգեղութիւններն անգլիական մա-
մուլէն այն մտքով էր բացատրել, թէ
Ռուսիան միայն այժմ է համաձայնել
Դրան գէտ ստիպողական միջոցներ գործ
դնելու: Դէպո, եթէ նա չընդունի մեծ
պետութիւնների վերջնականապէս պա-
հանջած ռեֆորմները: Այդ առթիւ Պա-
րիզի «Nord» լրագրիւր նկատում է. «Ո՞ր
թէ Ռուսիան է համաձայնել միւս ուղե-
տակիւնների առաջարկած միջոցներին,
այլ վերջիններս են, ընդհակառակը, ուղ-
ղակ

մին և փոթորկից առաջ կանգնեց Բոյ-
ուկ-դէբէի նաւամատոյցի առաջ:
Բազմութիւնը ներս խուժեց,
Առաջին կարգի կայտատներէց մէկում
կեղանկաւորուեցան երկու իկն, նրանցից
մէկը միջնաստիկ էր հաստ մարմնով ու
լանդադաշարժ, նա ուներ բոլորակ հա-
մակելիլի դէմք, թէև նրա վերին շեր-
տիւնքը վրայ բուսած սև ժազկեր մի
տեսակ այրական կերպարանք էին տա-
լիս նրան, իսկ միւսը տասնութ-տաս-
նուորդ տարեկան մի աղջիկ էր՝ դէմքի
ստա նուրբ գծազրութեամբ, աչքերի
սիւնը նայուածքով ու լոյսն, արտայայ-
տիչ ճակատով:
Նոյն կայուստում փողոց նստած էր
մի երէտասարդ, նրա երկայն մազերը
նայց էին տալիս, որ օտարական է, նա
տեղի էր այդ շոգենաւոր Գարբէոյի կա-
նուրջից Վստփորի վրայ պոյսոյ անկու-
տքով, բայց եղանակի փոխումած լինե-
լով, փակելու էր կայուստ մէջ և յաժմ
ոյն շոգենաւում վերադառնում էր գէպի
ամուրջ, իւր ձանձնոյթը փաթառելու
ամառնա նախ աչքի անցրեց«Le petit
journal» ուր գնել էր կամուրջի ստա-
տկ-լրագրութաճառներէց, բայց նրա մէջ
ի ստանձին հետաքրքիր բան չգտնե-
լով, դրել էր ծնցան վրայ ու ձեռքն
դնել «Արեւելք»-ի նստորգ օրուայ հա-
ւարը:
Այդ ժամանակ էր, որ շոգենաւը կանգ-
եց Բոյուկ-դէբէի նաւամատոյցի առաջ,
տոեղից ներս, եկան յիշեալ կանայք:
— Տեսնոր եղանակով լինչպէս յանկարծ
փոխուեց, Ջաբին, ծանր մարմինը Արմե-
նի բեկեւանի (այսպէս էր կոչուում
ոտարական երբնասարգը) հանդիպու-

են զորում այս կամ այն լրագրական գործակալություններ կամ գրավաճառներ մտնել և սրանք մէջ կամ կէտ ընդմիջ զինքնով 10 ընդմիջ մնացածը մեզ են ուղարկում: Հարկ են համարում ծանուցանելու, որ ոչ մի գործակալություն միջնորդությունը չենք ընդունում, այլապէս 10 ընդմիջը բաժանորդագինք մի կուտէ կզնջնի չենք կարող: «Նոր-Գար»-ի բաժանորդագինը պիտի ծախւի 10 ընդմիջ 10 ընդմիջ է:

Գ Ե Ր Ո Ն Ի Կ Ո Ն

Սոյն համարը բաղկացած է 4 էջ երեքէջ: Թողտ հայ գաղթականները: Թուրքիայի 2-ին Ռեզիդէնտը Թիֆլիսի ժողովարանի դահլիճում մի համերգ են տալու յոգուտ հայ գաղթականներին:

Համախառն Թուրքիայի համար Բազում ստորագրութիւնը շարունակելով, «Նով» Եւրոպայի, գումարը հասցրել են 270,000 ընդմիջ:

Թուրքիայի մեր թղթակիցը գրում է մեզ, որ Թուրքիայի բողոքականները Ռեզիդէնտի մի հետաքրքիր են ստացել, որից յայտնում է որ Ռեզիդէնտը գաւառի նստավայրերը պատրաստում են ռուսականութիւնը ընդունելու:

Անթուրիանի Թուրքիայի ընդհանուր հիւպատոս Պետրոսը, ինչպէս գրում է Թուրքիայի մեր թղթակիցը, նորքային վերաբերման է Պետերբուրգից: Նրա ջանքերով շուտով Սամաթիա գաւառի Թուրքիայի նստավայրերը գիւղում ռուսաց մի քանիսն է հիմնադրում, որը Պարսկաստանում առաջին օրինակն է:

Մայրաքաղաքի թերթերի ասելով կառավարական շրջաններում խնդիր է յարուցում Գովկասում երկու առաքական միջնակարգ և չորս ստորին տեղերի կանոնադրումը ռուսական ու գիւղատնտեսական ուսումնարաններ բանալու:

Փոքի փոխգործակալը պոստ-հեռագրական վարչութեան միջոցով: Թիֆլիսի պոստ-հեռագրական վարչութիւնը յայտարարել է, որ ժողովրդի յարմարութեան և հեշտութեան համար, 1897 թ-ի յու-

նուարի 1-ից բացի ընդունում կարգերից, սահմանում է և փող փոխադրելու կարգը պոստ-հեռագրական վարչութիւնները մէջ պոստով և հեռագրով: Փոխգործակալի համար կընդունուի 1 բուլբուլ մինչև 100 բուլբուլ: Փոխգործակալի համար արդէն պատրաստում է ծախում են յատուկ բլանկներ կնիքով 15 կոպ. արծաթե թանաք և առանց կնիքի 4 հատ մի կոպ. արծաթե թանաք: Այդ բլանկները կարելի է ձեռք բերել կանխա ինչպէս նամականիքներ (մարկայ) Փոքի փոխգործակալի ընդունում է միմիայն անմիջական հասցեով, այսինքն այն մարդու հասցեով, որին պէտք է փոխարինել փողը: «Նով»-ին յանձնելու համար փոխգործակալն չի ընդունում: Թիֆլիսի փոխգործակալն առաջին առնելու համար, պահանջում է փոխգործակալի բլանկներ վրայ ճիշտ և պարզ կերպով նշանակել այն բոլոր տեղեկութիւնները, որոնք պահանջում են բլանկի վրայ նշանակում: ձեռք համարում ենք ձեռք ձեռք կամ ուղղում մի որ և է կէտ լինի բլանկի վրայ, փոխգործակալն չի ընդունում: Հեռագրով փոխգործակալն կատարելու համար բացի բլանկի 15 կոպէկ արծաթե թանաք պահանջում է նաև 1 ր. 15 կոպ. 20 խոսք հեռագրելու համար: Ուրեմն 1 ր. 100 ր. գումար հեռագրով փոխգործակալն համար ծախում է 1 ր. 30 կոպ. իսկ պոստով փոխարինելու համար — 15 կոպ.

Կենդանիների բուժարան. Թիֆլիսի կենդանիներին խնամող ընկերութիւնը առաջիկայ տարուանից Թիֆլիսում հիմնում է կենդանիների բուժարանը: Ընտանի կենդանիներին բժշկական խնամք ցույց տալու համար, հիւանդ կենդանիներին ընդունելու են բուժարանի ամենայն օր առաւօտեան 8—10 ժ. և երեկոյեան 4 ժ. 6-ը: Իւրաքանչիւր մի հիւանդ կենդանու համար յոգուտ բուժարանի առնելու են 20 կ. 2 քաղաքի կենդանատեղերը ազատ կըլինին ինչպէս բժշկական խորհուրդներին ու քննութիւններին այնպէս և զեղորայքի վճարից: Բուժարանում հաստատում է նաև բուժարանական կայարան, որ կընդունուի հիւանդ կենդանիներ խնամելու և բժշկելու համար: Խոշոր կենդանիները շարժական 3 ր. 50 կ. վճարով, իսկ մանր կենդանիները—շարժական 2 ր. 10 կոպ.: Աղքատ կենդանիները չբուժարանական վաճարական

վկայագիր ներկայացնելով ոստիկանութիւնից, կազմաւորվում են կենդանիներին համար հաստատելու այդ վճարից: Բուժարան չեն ընդունում տարափոխիկ հիւանդութիւններով վարակուած կենդանիները: Բուժարանում կենդանիների վրայ անդամահատութիւն էլ է կատարուելու, որի վճարի մասին կենդանու տէրը կանխա պէտք է համաձայնութիւն կայացնի բուժարանի կառավարչի հետ:

Հարուստ նախարարները Թաղիկի նախախնայի բոլոր գործերն առնելու համար Բազում կազմուող ընկերութիւնը թանկ համարելով Թաղիկի նշանակած 5 միլիոն բուլբ. չհամաձայնեց իւր վրայ առնել այդ գործը, ուստի և ինչպէս խօսում են Բազում, ինքը Թաղիկի մտադիր է ակցիոներական մի ընկերութիւն կազմել, որի մի անդամը լինելու է և ինքը:

Իշխան Ամատունու դատը, ինչպէս յայտնի է, նահանգական դատարանից անցել է գաւառական պալատը, որ այդ դրոճը, ինչպէս լսել է «Նով» Եւրոպայից է առաջիկայ փախուարին:

Պետերբուրգում կամ Վալալում շուտով ձուլ արդիւնաբերող և բազմացնող ընկերութիւններին միջադպրոցի մի համագումար է լինելու, որը քննուելու է գետերի մէջ թանկագին ձկնիւր բազմացնելու խնդիրը:

Պարզից «Նով»-ում լրագրի հարգում են, որ էլքա կզուգ վրայ աղբոջ փուրք անունով մի գերմանացի ֆիլոսոփայով վարակուած խաղողի պղինձը բժշկելու արմատական միջոցն է գտել:

Թիֆլիսի դիւնուորական նոր տանքը գնալուց վրայ պատրաստ չէ. ներքին զարդարանքներն ու նկարները շարունակում են և երկի Զատիկի մօտերը բոլորովին պատրաստ կըլինի: Ցանալը լուսաւորելու են երեքտարական լուսով մեքենաները, լապտերներն ու լուսաւորութեան բոլոր պարագաները այժմուանց արդէն տեղաւորում են և շուտով մի փորձ կանեն:

ՄԵԶ ԳՐՈՒՄ ԵՆ

ՍԵՍ ՓԵՐՈՒՄԻՍ. — Դեկտեմբերի 21-ին Սիմֆերոպոլ ժամանեց արժանապատիւ Բնիկ վարդապետը, որը, ինչպէս յայտ-

նի է, Վեհափառ Հայրապետի հրամանով Իրիւթի թրակտորը և Տաւրիկանահանգի հայ գաղթականներին քարոզիչ է նշանակուած: Դեկտեմբերի 22-ին պատարագին արժ. հայր Բնիկը մի սրտառու և գեղեցիկ քարոզ խօսեց քնարան ընտրելով «Նոր» պատուիրան տու հոգի, զի սրիսէյը գիմիլանս, որպէս և սրիցի զնեց: Քարոզը լաւ աղաւորութիւն թողեց, նոյն օրը հայր սուրբը այցելութեան գնաց նահանգապետին և փոխ այցելութիւն ընդունեց վերջինիս:

ՔԱՂՈՒԹԻ. Դեկտ. 22-ին փախուած ուսումնարանի դահլիճում Ն. Վեհափառ. հրամանով ժողով էր գումարելու նոր եկ. ծխ. ուսումնարանի բանալու համար մտածելու նոյն ժողովում պ. Հ. Մեքենանը առաջարկեց հասարակութեան խորէն պարզապէս ռոճիկ նշանակել և որոշեցին եկեղեցու հասոյթից 250 ր. ամսական ռոճիկ տալ:

ԻՆՉ ՊԻՏԻ ՆՈՒՐԻՆԵՆ ԵՐԵՎԱՆԵՐԻՆ

Ոչինչ, Երեւաններին ոչ մի նուէր չպէտք տալ առնելին:

Այս է Գետերբուրգի պրոֆեսոր Լեւապաթի կարծիքը, որ նա յայտնել է «Նով» Գաղ. ք. աշխատակիցներից մէկին: Նա պէ՛ է երեւաններին նուէր տալուն նոյն պատճառով, որ երեւան սովորում է սպասել, թէ ինքը նուէր պէտք է ստանայ, այդ բանը վարձատրութիւն կամ խախտումը համարելով:

Ուրեմն, ասում է պրոֆեսորը, երեւան գործում է որոշ կերպով հինգ նրա համար միայն, որ պարզ և ստանայ և ոչ թէ յանուն իրեն լիարժեքում այս կամ այն գաղափարի համարութեան: Այս առաջինը, երկրորդը՝ երեւան երկար ժամանակ չի գրաւել իրեն նուիրում խաղաղիւով, արկիւնով և այլն, այլ շուտով կըկամենայ իմանալ, թէ խաղաղիւ ինչպէս է գործում: Նա կտրուած է խաղաղիւ, քարոզարար է անում նրան շարժող սեքենան և, իհարկէ, ոչինչ չի հասկանում ու գէն է շարժում իրեն մի բոլորովին անհասարկական իր: Այսպիսի վարժուածքը նոյնպէս լաւ հետեւեց չի կարող ունենալ նրա շնորհաբերական համար: Հարուստ անբուր յատուկ սեքենաներ կան խաղաղիւներով լիք-բոլոր

խաղաղիւներն այնտեղ կտրատուած են, իսկ երեւանները այնքան դանդաղաբար և լուրջ արարածներ են, որ մարդ խցահարում է նրանց նայելիս:

— Ուրեմն, երեւանը համար առնել ինչով պիտի յանձնարեն, պրոֆեսոր:

— Միևնոյն տոնածառով, բայց այդ տոնածառն իրենք երեւանները պէտք է սարքեն: Նոյնպէս իրենք զործն այն պիտի լինի միայն, որ նրանք այդ բանի համար անհրաժեշտ միջոցներ պիտի տան, մնացածն իրենք երեւանները պէտք է չինեն: Երեւանները պէտք է գնեն հարկաւոր իւրեւրը, նրանք պէտք է կարեն, կպցնեն, կուպեն ամեն բան, ինչ որ հարկաւոր է, և իրենց համար տոնածառ սարքեն: Այդպիսի տոնածառը կընտրեցնի նրանց սեպական ձևերով աշխատել, նրանց մէջ սէր կըլարագանի գէպի աշխատանքը և, որ ամենազիւտաւորն է, կըմանովանի նրանց պարծնական կեանքի հետ, որը բոլորովին անծանօթ է ոչ թէ միայն մեր երեւաններին, այլ և մինչև անգամ գիւնարդիւներն աւարտող պատանիներին:

— Ուրեմն, պրոֆեսոր, դուք կարծում էք, թէ տոնածառը պէտք է երեւանց անկախ աշխատանքի արդիւնք լինի:

— Անպայման. իրենց համար տոնածառ սարքելու, երեւանները կընտրեն, թէ այս կամ այն նիւթը որոշող է վաճառում, ինչ է նրանց պիտի և ինչպէս պիտի գործադրել: Գուցէ, այդպիսի տոնածառը շատ էլ սիրուն, չքեղ չլինի, բայց այդ բանի վրայ ուշադրութիւն չպէտք է դարձնել: Երեւաններին նա այնուամենայնիւ կատարեալ հաճոյք կըպատճառուի: Այլ կերպ չի էլ կարող լինի. տոնածառի զարդարանքները վրայ աշխատելով, բոլոր ժամանակ նրանց մտածողութիւնն այն կըլինի, թէ ինքը, վերջապէս, կըկառուի իրենց սեպական տոնածառը, իսկ երբ այդ քաղցն կըհասնի, նրանց մանկական երջանկութիւնը սահման չի ունենալ: Այդպիսի տոնածառը երեւաններին օգուտ կըտայ, իսկ այն, ինչ որ այժմ անում են նրանց համար, վնաս է բերում միայն: Երեւանի առաջ յանկարծ բաց են անում գունները, և նա տեսնում է չքեղ զարդարում մի ծառ, որ շողողում է բազմաթիւ ճրագների մէջ... Նա կանգնած է այդ ծառի առաջ լա-

կաց նստարանի վրայ մայր թողնելով ասաց տիկինը:

—Այո, մայր... պատանիանց օր. Զարեկ:

—Զատ վնասեց մեզ... ինչի էինք գնում, ինչ պատահեց:

Օրիորդը լուռ մնաց:

—Եւ սա ամենին լաւ նշան չէ, Զարեկ, աւելացրեց մայրը, կարծես աղջկայ արամաղութիւնը հասկանալու մարդ:

—Ընդհանրապէս ես չառ ուրախ եմ...

—Ինչի համար ես ուրախ:

—Որ այսպէս պատահեց... ես ականջ եկայ:

—Ինչպէս թէ ականջ եկայ, զարմացած հարցրեց մայրը:

—Ես էլ չգիտեմ ինչու, բայց սիրտս արգելում էր ինձ Թոյուկ-դէրէ գնալ:

—Այդ ինչ ես ասում...

—Ես ասում եմ այն, ինչ-որ կասէի առաւօտը, եթէ արտիս ձայնին լսած լինէի:

Մայրը յանդիմանական մի նայուածք ձգեց աղջկայ վրայ ու լռեց:

Օրիորդն այդ նայուածքից կարմրելով ցած թողեց դուրսը և երկի իւր ներքին վրդովումը ծածկելու նպատակով սկսեց աննպատակ կերպով խաղալ հովանոցի կոթից քարը ընկած գնդակների հետ: Կարճ խօսակցութիւնը, որի վերջին պարբերութիւնը միայն լաւ լսեց, հետաքրքրեց Բեկեանին: Մտնալուց դուրսով իմացաւ, որ հայուհիներն են Պոլիս գալուց իվիւր այս առաջին անգամն էր, որ հայուհի էր տեսնում: Նրա բարձր

հասակը, սէգ քայլուածքը և լայն ու ճաշ ունեցող վրայ բարձր բունած գլուխը միացած նրա գէմբի խիօք արտաբայատութեան ուսանելի հեղինակութիւն հետ, տալիս էին նրան չգիտես ինչ մի բացառիկ վեհութիւն, որ ընդունակ է ամենագոյնից արտերը նուաճելու: Նրա փոքրիկ ձեռքերի ուղիղ մատները մէկի վրայ փայլում էր միակ մասանի խոշոր աղամանիդը, իսկ հասուն կրծքից վեր կիսաբաց օձիքի վրայ արագած էր փայլուն փայլուն թանկարկ: Իսկ Բեկեանը թէ և դեռ նայում էր լրագրի վրայ, բայց չէր կարդում: Անկի նրա միտքը գրաւող մօր և աղջկայ մէջ տեղի ունեցած կարճ խօսակցութիւնն էր, մանաւանդ վերջինի «եթէ» սրտիս ձայնին լսէի» խօսքը:

Բեկեանը թէ և դեռ նայում էր լրագրի վրայ, բայց չէր կարդում: Անկի նրա միտքը գրաւող մօր և աղջկայ մէջ տեղի ունեցած կարճ խօսակցութիւնն էր, մանաւանդ վերջինի «եթէ» սրտիս ձայնին լսէի» խօսքը:

«Այդ ինչ կընշանակէ» ականջ հարց տուեց իրեն: Բեկեանը և աշխատեց ոչ այնքան հոգեբանօրէն, որքան իրականաբանօրէն լուծել այդ հարցը:

Բայց հինգ այդ ժամանակ մի միջադէպ պատահեց:

II

42 թիւ չղեկնաւ Բոյուկ-դէրէի նա.

ամառայնից բաժանուելուց առաջ նոյն կայուար ներս մտան մի քանի թուրք սպաներ և բռնեցին նրա միտ անկիւնը: Նրանք խօսում էին ինչ որ հարկի մասին և այդ վիճաբանութիւնը բաւական երկար տեց: Խօսքը անհետաքրքիր կերպով անցաւ Գուր-Գուրի գէպին, որ տեղի էր ունեցել նոյն ամսի պատահական: Նրանք իրենց յօրինած մի քանի էպիգրամներ պատմեցին, իհարկէ միշտ ծաղրական բնուրով համեմատւած:

Խօսակցութիւնը հայերի մասին էր և թէ և նրան տուել էին մի տեսակ անվայել, սրիկայական ձև, բայց անհատական վերաբերանքը բնաւորութիւն չունէր: Որով ոչ այնտեղ գտնուող հայ կանայք, ոչ էլ Բեկեանը իրաւունք հոմարեցին միջամտելու, թէ և այս վերջինիս շատ ծանր էր գալիս լսել:

Սակայն խօսքը դնալով հասուն հինգ այդ վերաբերական կէտին, նրանք ըսկանցին անվայել բառեր բաց թողնել իրենց բերանից հայ կանանց մասին ընդհանրապէս, օր. Զարեկի մասին մասնաւորապէս:

Ու անպատկառ կերպով հահագին, տեսնելով որ օրիորդը ամբողջ կարմրում, շատագոյնում է:

Բեկեանը, որ այդ ժամանակ հեռագրի տակն աչքին կանգնել էր կայուարի փոքրիկ լուսամուտի առաջ և նայում էր Բուսիկ-Հիւսիսի հարուստ տեսարանին, մի վարկեան չփոթուեց: Նա չէր սպասում լսել այնպիսի բառեր, որոնք հասարակաց տեղում անգամ արգելուած են: Երեւանի լուրջ օրիորդի դու-

թիւնը, նա ամառում էր նրան նայել ու չէր հեռանում լուսամուտից:

Զարեկի մայրը գիմիլով սպաներին քաղաքավարութեամբ գլուխացրեց, որ իրենց խօսքերին չափ ու սահման դնեն...

—Հայ գէ, պետուր, ասաց նրանցից մէկը և կրկին ամենը հահագին:

—Զարեկ արածը լրբութիւն է, յանգիմանց արկիւնը, և եթէ չղաղարէք, ես ստիպում կըլինիմ ոստիկանութեան դիմելու:

—Ոստիկանութեան, կրկնեցին ամենքը միասին և հերթով սկսեցին օգային համարելները զրկել օրիորդի հոսեցին, խառն աւելի լկաի խօսքերով:

Զարեկը, որ ամբողջ կարմրել էր ու լուռ, վեր թաւ տեղից և հովանոցի ներքին ծայրից բռնելով, կոթը բոլոր ոյժով ինչեցից նրանցից մէկի գլխին:

Բեկեանը յուզուած գունատուած յետ դարձաւ: Նա աչ ձեռքը ստարա անդրաւարտելի յետի գրպանը և ինչ-որ ամուր սեղմելով, կանոնեց, կարծելով որ առաջ պիտի գար մի մեծ իրաւանցում և արկահեղութիւն: Նա կարծում էր որ պատն չի համարել օրիորդի հարուածին և դուրս կըլքէր կողքից քարը արած սուրը, երբ հարկ կըլինի գէնքին գէնքով պատասխանելու...

Բայց հակառակը պատահեց:

Սպան, որի գլխին ինչ էր հա ուսածը, հովանոցի կտրուած կտորն առնելով ասաց.

—Անք ձեր գէնքը, քիւշիկ հանում, որով ուզեցիք գլուխ փշրել, առէք, կրկին զարկէք, ձեր ձեռքից ծեծ ուտելը չար քաղցը է ինձ:

Ու լրբ մպկտով ուղեց մօտենալ օրիորդին, որ երեսն արկերի մէջ առած հեղեղում էր:

Բեկեանը մի քայլ փոխելով կտրեց նրա արաջը և հովանոցի կտորը լրեց նրա ձեռքից:

—Գու իրաւունք չունիս խառնուելու,

—գոչեցին սպաները:

—Ես վաղուց իրաւունք ունի խառնուելու, բայց չարեցի, մտածելով, որ վերջապէս կը լռէք... Տեսնում եմ, որ դուք լուրջ քաջերից չէք եղել, այն քաջերից, որոնք սուր են կրում, առանց նրա պատիւն իմանալու և միմիայն թող ու անգէն արարածներին վախեցնելու:

Սպաների իրենց ստիպում նստելով Արմենակի խօսքերի վրայ հահագին:

—Ծիծաղեցէք, որքան կամիք, դուք: Նով պապոցուցում էք, որ կատուի սիրտ ունէք, որոնք մկներ իսկուս մի առիւծներ են, չեղանց նա աղճատուած թուրքերնուով:

Զօգեանն այդ ժամանակ կանգ առաւ Օրթոյէյի նստամասոյի առաջ և սպաներից մէկը, որ դուրս էր գնացել, իւր հետ ներս բերեց ոստիկանների մի պահակն փոխակ:

(Գր շարունակում)

Արշակ:

„ՀԻՊԻՆՆԵՆ“ ԸՆԿ.
ՄԱՅՐԱՒԱՆԱԳԻ ՕՋԱՌ
 Հաճելի լծարմացնող հոտ, առատ
 նուրբ լծառտ փրփուր:
 Իւրաքանչիւր կտորի վրայ երկու
 մայրաքաղաքների 4 նկար կայ:
 ՎՃԱՌՈՒՈՒՄ Է ՈՍՏԵ ՏՆՂ

Գլխաւոր պահեստները. СПБ. ПАО, А.А.К.С.А.Д., театр, 9. М.О.У.К.В.А.,
 В.А.Р.Ш.А.В.А.
 (М.-) № 41811 28-10

Շ Ե Ր Ա Մ Ի Ս Ե Ր Մ Ե Ր
Ե. ԿՈՍՏԱՆՏԻՆՈՒԴԻՍԻ
Ք Ի Ի Ր Ք Ի Ա
Կոստանտինոպոլի շերամի սերմը իւր լաւ յատկութեամբ և առողջութեամբ ամենայայտնին է Տաճկաստանի շերամագլաների սերմիկից։ Կանաւուով է տուրկիկներով, իւրաքանչիւրի մէջ եօթն մական։
Գնել կարելի է.
Թ Ի Փ Լ Ի Ս՝ Եղբ. Ստրումնեանների գրասենեակում. Նիկոլ. Տրոպ. սեփ. տ. տեղիքին № 136.
Շ Ո Ն Ը Ն՝ Եղբ. Ստրումնեանների գրասենեակում.
Բ ա թ ու մ՝ Սերգէյ Օճանէսեանցի մօտ.
Զ ու թ ա յ ի Ս՝ Գալիա Աղանայի մօտ։
Շ ու լ խ ի՝ Մանիլոր-բէկ Արքահամանի մօտ։
(701)

Ս.Պ.Բ. ՏԵԼՆՈՒԴԻՄԻԸԿԱՆՆ ԼԱՐԲԱ ՏՈՐԻԱ

„ԿԱՊՐԻՉ ՆԵՐՈՅԻ“

„ՄԻԻՍԿ“

„ՊՈՐ՝ ԷՍԳԱՆ“

ԱՐԴՈՒԶԱՐԴ

ՕՃԱՌՆԵՐ

Իրենց զեղեցիկ յառկով իւնենքի համար արժանացել են քաղաքի զործա-
ծողների կապարեալ հաւանութեանը:

Դիւանոց պահեստները. С.-ПЕТЕРБУРГЪ, площ. Александринскаго театра 9,
(М.) №43,305 МОСКВА. ВАРШАВА, 11-4

ԵԱՄՔ a TBA VAPEUR FRANÇAIS N. PAQUET ET C^E
 ՆՈՒԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՔՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԱՆԸ
 „Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ“
 Նստնաւոր և ուղիղ երթիկելութիւն ՄԱՐՏԵՅԼԻՑ ԲԱԹՈՒՄ և ԲԱԹՈՒՄԻՑ ՄԱՐ.
 ՄէՅԼ երկու շաբաթը մի անգամ:
 Երթումից Մարտէյլ գնալիս մտնում է Տրապիզոն, Սամսոն և Պալիս բազաքները
 Երթումից դուռն է գալիս չորեքշաբթի, 8 յունուարի (20 յունուարի) «Արմենի»
 օդանաւը, նաւապետ՝ Բուլ:
 Երթումից Պարիզ հաղորդակցութեան տոմսակները սովորական դիջուան ունին:
 պարանք յանձնելու կամ ճանապարհորդութեան վերաբերեալ տեղեկութիւններ
 տանալու համար դիմել՝
 աթոռում—պ. ՎԻԿՏՐ ԴԱՐՆՈՅԻՆ, Նաբերեմնայա:
 ի ֆլիսում—պ. ՆԱՆԻՆ, Սիօնի փողոց, Գալիսեա, Էնսրպ ապալի
 աթոռում—պ. Սամուէլ Գիլլաքեանի, Կարիսեանկիսակայա հրապարակ:
 օդոռոսիյսկում—պ. ՄԵԼԻՅՐ ԳԵՐՉԵՆԻՐՈՒԵՐԻՆ:
 (703)

ВѢСТНИКЪ ВИНОВАТЫХЪ

ЕЖЕМѢСЯЧНЫЙ ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ ЖУРНАЛЪ,
издаваемый подъ редакціею *Василія Таурова*.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1897 ГОДЪ.

Журналъ выходитъ БЕЗЪ ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЙ ЦЕНЗУРЫ, книжками въ четыре печатныхъ листа, по САМОЙ ОБЫШНОЙ ПРОГРАММѣ и при ПОСТОЯННОМЪ СОТРУДНИЧЕСТВѣ выдающихся иностранныхъ и русскихъ ученыхъ и специалистовъ.

— ПОДПИСНАЯ ЦѢНА НА ГОДЪ, съ пересылкою и доставкою, ШЕСТЬ руб —

— Имѣется ограниченное количество полныхъ экземпляровъ журнала за 1892, 1893, 1894 и 1895 гг. Цѣна за годъ для лицъ, подписавшихся на „Вѣстникъ“ 1897 года о 1-го числа наступающаго января: 1892 г.—4 р. 50 к., 1893 г.—3 р., 50 к., 1894 г.—р. 50 к. и 1895 г. Цѣны показаны съ пересылкою; безъ доставки—на 50 к. дешевле, а за границу—на 1 руб. дороже. Съ 1-го января 1897 года цѣны на могущіе остаться экземпляры журнала будутъ значительно повышены.

— АДРЕСЪ редакціи: ОДЕССА, Канатная улица, № 13. —

(Ф.) 3 — 3.

Г. ХЛАТЪЯНЦЪ
АРМЯНСКІЙ ЭПОСЪ
 ВЪ ИСТОРИИ АРМЕНИИ МОИСЕЯ ХОРЕНСКАГО
 Опытъ критики источниковъ. Часть I. Изслѣдованіе, Ч. II. Ма-
 теріалы. (X+347 стр. II+80), Москва, 1896, цѣна 3 рубля
 Можно получить.
 Въ ТИФЛИСѢ — въ Центральн. Книжн. торговлѣ, въ МОСКВѢ —
 Вольфа, Думнова, Карбасникова, Ланга, въ С.-ПЕТЕРБУРГѢ —
 Ледерле; въ ЛЕЙПЦИГѢ — у Otto Harrassowitz.
 (689) 3--3

ОТКРЫТА ПОДПИСКА
НА
С.-ПЕТЕРБУРГСКІЯ ВѢДОМОСТИ
въ 1897 г.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА

Безъ казенныхъ прибавленій.	Съ казенными прибавленіями.
на годъ. 6 мѣс. 3 мѣс. 1 мѣс.	на годъ. 6 мѣс.
16 р.—к. 9 р.—к. 4 р. 50 к. 1 р. 80 к.	18 р.—к. 10 р.—к.
17 — — 10 — — 5 — 50 — 2 — — 19 — — 11 — —	— — — — — — — — — —
За границу	24 — — 17 — — 8 — — 3 — — 28 — — 15 — —

Подписка на газету съ казенными прибавленіями принимается только на годовую и полугодовую сроки. Въ розничную продажу каз. прибавленія не поступаютъ. Подписки принимаются въ Петербургѣ, въ главной конторѣ „С.-Петербургскихъ Вѣдомостей“, Шпалерная, 26, и въ книжномъ магазинѣ Мелье (Невскій пр. № 20), въ Москвѣ, въ конторѣ Н. Печя овской; Петровскія линіи, № 51.

ИНОГОРОДНЫЯ АДРЕСЮЮТЪ: С.-Петербургъ, Шпалерная, 26.

РЕДАКТОРЪ-ИЗДАТЕЛЬ КНЯЗЬ Э. Э. УХТОМСКІЙ

ОТКРЫТА ПОДПИСКА на 1897 г.

ЕЖЕДНЕВНАЯ ГАЗЕТА ЛУЧЪ

выходить, наравнѣ со всѣми большими органами печати, ежедневно, въ большомъ семистолбцовомъ форматѣ, при чемъ понедельничные номера — иллюстрированы. ГОДОВАЯ ПОДПИСНАЯ ЦѢНА НА ЕЖЕДНЕВНУЮ ГАЗЕТУ ЛУЧЪ, съ доставкой въ С.-Петербургъ и съ пересылкою во всѣ мѣста Россійской Имперіи **7 РУБЛЕЙ**. Допускается разсрочка платежа годовой подписной цѣны: для служащихъ — по четвертямъ, чрезъ ихъ казначеевъ, а для другихъ лицъ вносы по разсрочкѣ производится: при подпискѣ 3 р., въ концѣ февраля 1 р., въ концѣ марта 1 р., въ концѣ апрѣля 1 р., и въ концѣ мая 1 р., ПОДПИСНОЙ ГОДЪ СЧИТАЕТСЯ съ 1 го января 1897 года, по лицамъ, подписавшимся ранѣе Новаго года и уплатившимъ сполна 7 р., почитаютъ ЕЖЕДНЕВНУЮ ГАЗЕТУ ЛУЧЪ ВЪСПЛАТНО со дня подписки

И ДО 1-ГО ЯНВАРЯ 1897 ГОДА

ПОДПИСКА НА ЕЖЕДНЕВНУЮ ГАЗЕТУ ЛУЧЪ принимается въ ГЛАВНОЙ КОНТОРѣ въ С.-ПЕТЕРБУРГѢ. Гостинный дворъ [по Невскому пр.] № 21, въ МО КИВЪ, въ книжномъ магазинѣ Товарищества М. О. Вольфа, Кузнецкій мостъ, № 12. Иностранные подписчики благоволятъ адресовать денежные письма на имя издателя Александра Маврикіевича Вольфа, въ С.-Петербургѣ, [Ф.] Вас. Остр., 16 л., домъ № 5 и 7.

3—3

ԱՊՈՆՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

„ՌՍՍԻԱ“

Բարձրագույն հաստատուած 1881 թուին

Ս. Պետերբուրգում, Большая Морская, № 37.

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ՊԵՆՏՍԻ ԴՐԱՄԱՎՈՐՈՒ 25.500.000 ՐՈՒՐԼԻ

Ընկերութիւնն ընդունում է.

ԱՊՈՆՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Այսինքն դրամազկիւի և եկամտի ապահովութիւն ընտանիքի համար, կամ ծննդութեան ժամանակ, օժիտ ազգիկերանց համար, ստիպելիցիա երեխաների համար և այլն. առանձին շահուէտ պայմաններով. ապահովագրողները մասնակցում են ընկ. օգտին:

Առ 1-ն յունուարի 1896 թ. «ՌՍՍԻԱ» ընկերը Դիւնը ապահովագրած ունի 35.563 տնձ, — 91,406,948 ռուբլի գում. , և:

ԴՐԱՄԱՏ ԴԵՊՅԵՐԻՑ ԱՊՈՆՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ինչպէս առանձին անհատներին նոյնպէս և հաւաքական տնձանց, ոյն է—գործարարներում ծառայողների, բանուորների և այլն նուազեցրած վճարներով շնորհիւ դիվիդենդի, որը վճարներից դուրս է հաշւում:

ՀՐԻՑԻՑ ԱՊՈՆՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ամեն տեսակ շարժական և անշարժ կարքերի (չինովթիւնների, մեքենաների, ապրանքի, կահ-կարասիքի և այլն):

ԱՊՐԱՆՔԻ ՓՈՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՊՈՆՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

գիտային, ցամաքային և ծովային. նաւերի ապահովագրութիւն

Ապահովագրութիւն ընդունում է Ս. Պետերբուրգում (Большая Морская, соб. д. № 37.) Թիֆլիսում Սեբէկիակի փողոց, № 6, և դանիադան քաղաքների գործակալութիւններում:

Նոյնպէս կարելի է ստանալ ապահովագրական տումաններ դժբախտ դէպքերից, երկաթուղիով կամ շողիւնուով ճանապարհորդած ժամանակ, երկաթուղային կայարաններում և ծովամատուցներում:

(669) 52 — 19